

เทคนิคการนำเสนอผลงานวิจัยทางด้านนิเทศศาสตร์

รศ.ดร.ภูมิ โชคเหมาะ

คณะนิเทศศาสตร์ ปรีดีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

เป็นที่เข้าใจว่าการวิจัยกฎหมายฝ่ายนิติบัญญัติรวมทั้งกฎหมายลำดับรอง (กฎหมายฝ่ายบริหาร เช่น พระราชกำหนดที่ยังมิได้นำเข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ ทั้งหลายของฝ่ายปกครองหรือฝ่ายบริหาร) ล้วนเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาความรู้ ความจริง โดยการพิจารณาปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ของทุกมิติของสังคม ที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและหรือกฎระเบียบดังกล่าวที่อาจสร้างปัญหา (Problems) ให้แก่บางมิติของสังคมนั้นเอง หรือบางมิติของสังคมที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือกฎระเบียบนั่นเอง ทั้งนี้ โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และหรือข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เป็นเอกสาร (กระดาษ) ทำให้เกิดการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่ได้ถูกรวบรวมไว้มากมายในห้องสมุดขนาดใหญ่ จึงมักเรียกว่า “การวิจัยห้องสมุด (Library Research)” แต่ในยุคปัจจุบันมีเอกสารที่อยู่ในแฟ้มข้อมูลจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ กลายเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library) ห้องสมุดที่บ้าน ที่พกพา รวมทั้งห้องสมุดเคลื่อนที่ด้วยการพกพา Computer Notes Smartphone Tablet ฯลฯ ที่อุดมไปด้วยข้อมูลทั้งสองประเภทดังกล่าวข้างต้น เป็นผลให้นักวิจัยได้รับความสะดวกในการทำการค้นคว้าวิจัยได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น เมื่อได้เขียนรายงานการวิจัยเสร็จแล้ว หรือจัดทำรายงานวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักวิจัยต้องนึกถึงหน้าที่ที่มีต่อสังคม (Social Corporate Responsibility : CSR) คือการนำเสนอผลงานวิจัยต่อสังคม เนื่องจากโครงการวิจัยทุกขนาดที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง (TOR) จากหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างก็มีเป้าหมายเพื่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม กล่าวคือ โครงการวิจัยกฎหมายที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง (TOR) จากหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆ ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสังคม การนำเสนอผลงานวิจัยทางด้านกฎหมายทั้งของสังคมไทยและสังคมต่างประเทศ รวมทั้งสังคมระหว่างประเทศต่างก็มีส่วนพัฒนานิเทศศาสตร์ของสังคม เช่นเดียวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และปัญญาประดิษฐ์

ในอดีตและปัจจุบันรัฐบาลโดยส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาได้ทำการวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัยมากขึ้น มีทั้งงานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยของครู อาจารย์ รวมทั้งนักวิจัยอิสระ โดยเฉพาะนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

มีหน้าที่ต้องทำการวิจัยสำหรับวิชาการศึกษาศิลปะ (Independent Study)¹ วิทยานิพนธ์ (Thesis) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท และดุษฎีนิพนธ์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นส่วนใหญ่ และในระดับปริญญาตรีบางหลักสูตรของสถาบันการศึกษาบางแห่ง แต่เป็นที่ประจักษ์ว่า การวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ (Social Research) ที่รวมถึงการวิจัยกฎหมายด้วยนั้น ภาครัฐมิได้นำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากนัก เป็นผลให้การค้นคว้าวิจัย (Research) ไม่สัมพันธ์กับการนำไปพัฒนา (Development) เศรษฐกิจและสังคมของประเทศจึงแตกต่างกับบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วที่ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันระหว่างการค้าและการพัฒนาที่เรียกย่อๆ ว่า “R&D” นั่นเอง² ดังนั้น การนำเสนอผลงานวิจัยทางด้านกฎหมายย่อมถือว่าเป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยทางด้านกฎหมาย คงจะมีส่วนเสริมให้สังคมได้รับรู้ถึงปัญหากฎหมายที่กระทบต่อสิทธิหรือเป็นอุปสรรคต่อหน้าที่ของประชาชนบางมิติทางสังคมเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ภาครัฐให้ความสนใจนำความรู้จากการค้นคว้าวิจัยของนักวิจัยกฎหมายไปใช้ในการพัฒนากฎหมายเพื่อสังคมสืบไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของผู้บริหารและนักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์ที่ว่า “กฎหมายที่ดีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสังคม” (Good law is Sustainable Development Goals in Society) อนึ่ง การนำเสนอผลงานวิจัยนั้น อาจกระทำได้หลายทาง ได้แก่ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ เป็นการนำเสนอในลักษณะเป็นบทความ (Text Presentation) การจัดนิทรรศการ (การนำเสนอแบบโปสเตอร์ : Poster Presentation) การนำเสนอด้วยวาจา (Oral Presentation) บนเวทีที่มีหลายระดับ เช่น ในที่ประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น (ภายในคณะหรือภายในมหาวิทยาลัย) ซึ่งการตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสารวิชาการกับการจัดนิทรรศการด้วยการนำเสนอแบบโปสเตอร์นั้น ในภาพรวมแล้วหากจะพิจารณาเฉพาะชื่อเรื่องและเนื้อหาของงานวิจัยแล้วโดยส่วนใหญ่แล้วคล้ายคลึงกันคือต่างก็มีองค์ประกอบ 5 ส่วน³ ได้แก่

¹ บางสถาบันการศึกษายังคงเรียกว่า “สารนิพนธ์”

² จากประสบการณ์ของผู้เขียนและคณาจารย์ท่านอื่นที่เคยเป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และวิชาการศึกษาศิลปะจำนวนมาก ภาครัฐมิได้นำองค์ความรู้ใหม่จากงานดังกล่าวไปพัฒนากฎหมายในสังคม อาจมีบ้างแต่ก็เว้นวรรคนานหลายปี ทำให้ R&D ไม่สัมพันธ์กัน.

³ ศาตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [Online], available [URL:http://www.research.call.ac.th](http://www.research.call.ac.th) สืบค้น 28/03/13.

- 1) **ชื่อเรื่อง (Title)** ประกอบด้วย ชื่อเรื่องงานวิจัย ระบุวัตถุประสงค์หลัก และประเด็นวิจัยหลัก
- 2) **บทคัดย่อ (Summary Abstract)** เป็นเนื้อหาสาระสรุปของงานวิจัย นิยมเขียนเพียง 3 ย่อหน้า มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัย รูปแบบที่สอง สภาพปัญหา ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อื่นเห็นภาพรวมของงานวิจัยทั้งเรื่อง
- 3) **บทนำและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Introduction and Related Literature)** อธิบายความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัย
- 4) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)** เช่น วิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และหรือวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) และหรือทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) **ผลการวิจัย (Research Results)** เป็นการสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มักออกมาในรูปแบบทสรุปสำหรับผู้บริหาร และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ข้อสังเกต

- (1) หัวข้อ 1) – 5) ดังกล่าวมักปรากฏในโปสเตอร์ผลงานวิจัยและต้องมีเทคนิคการนำเสนอที่ดีด้วย เช่น ข้อความสี่เหลี่ยมต้องอยู่บนพื้นสีอ่อน⁴ เป็นต้น แต่ไม่ต้องนำเสนอบรรณานุกรม
- (2) การตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความทางวิชาการลงในวารสารวิชาการนั้น โดยทั่วไปเมื่อนำเสนอชื่อเรื่องและชื่อผู้วิจัยแล้ว มักจัดพิมพ์ในรูปแบบบทคัดย่อ (Abstract) ที่มีเพียง 3 ย่อหน้า ประกอบด้วย สภาพปัญหา การวิเคราะห์ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ส่วนบทสรุปสำหรับผู้บริหารนั้น จำต้องมีรายละเอียดมากขึ้น ซึ่งทั้งบทคัดย่อและบทสรุปสำหรับผู้บริหารนั้นต้องจัดให้มีบรรณานุกรมด้วย

สำหรับการนำเสนอผลงานวิจัยด้วยวาจา (Oral Presentation) หรือการนำเสนอบนเวที เป็นงานที่นักวิจัยต้องเตรียมตัวให้มีความพร้อมทั้งด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความลึกซึ้งในสาระที่จะนำเสนอ และต้องมีทักษะในการนำเสนอ การเตรียมตัวที่ดีจะช่วยให้นักวิจัยประสบความสำเร็จ การนำเสนอที่มีประสิทธิภาพพิจารณาจากความสามารถของการใช้เทคนิควิธีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ฟังสนใจ ผู้ฟังเข้าใจในเรื่องที่นักวิจัย

⁴ 10 เทคนิคการนำเสนอ [Online], available [URL:http://www.krumontree.com](http://www.krumontree.com) 1/4/2556.

นำเสนอภายในเวลาที่กำหนด เช่น กำหนด 20 นาที 25 นาที หรือ 30 นาที เป็นต้น⁵ ปกติแล้วการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะในวิชาสัมมนา รวมทั้งขั้นตอนการทดสอบความรู้เพื่อสอบปกป้องกระบวนวิชาการศึกษาศาสตร (IS) และการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ต่างก็มีการฝึกฝนการนำเสนอโดยนักศึกษาภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาบ้าง นักศึกษาศึกษาด้วยตนเองบ้าง จากคำแนะนำของเพื่อนและหรือรุ่นพี่บ้าง ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของหลักสูตรดังกล่าวทั้งภายในและต่างประเทศ บางสถาบันการศึกษาได้ฝึกฝนนักศึกษาในบางกระบวนวิชาในระดับปริญญาตรีด้วย อย่างไรก็ตาม การกำหนดหัวข้อการนำเสนอบนเวทีนั้นโดยทั่วไปมี 3 หัวข้อ ได้แก่ การเตรียมการนำเสนอ การนำเสนอ และการประเมินเพื่อพัฒนาการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ⁶ ผู้เขียนถือโอกาสนี้ช่วยเผยแพร่บทความนี้โดยสรุปสำหรับหัวข้อหรือขั้นตอนทั้งสามโดยลำดับ คือ

1. การเตรียมการนำเสนอ ผู้นำเสนอควรต้องเตรียมความพร้อมอย่างมีขั้นตอน ดังนี้

- (1) วางแผนการนำเสนอ ทบทวนงานวิจัย หาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฟัง เวลาที่กำหนดให้นำเสนอ
- (2) เตรียมการพูด แนะนำตัวกรณีที่ไม่มีการแนะนำโครงการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องใดสำคัญอย่างไร คำถามวิจัยให้คำตอบอะไร คาดหวังว่าจะนำคำตอบหรือผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนากฎหมายหรือสังคมอย่างไร
- (3) เตรียมเนื้อหาของการนำเสนอ ปกติได้แก่ วัตถุประสงค์ กรอบความคิดเชิงทฤษฎีเพื่อตอบคำถามวิจัย รูปแบบการปฏิบัติการ นิยามศัพท์ (ถ้ามี) กระบวนการวิจัยในการหาคำตอบ การวิเคราะห์และผลของการวิเคราะห์
- (4) เตรียมรายงานถึงสรุปผลการวิจัย ถือเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการใช้ข้อมูลมาอธิบายเพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์
- (5) เตรียมการตั้งคำถาม หรือเชิญชวนให้ผู้ฟังตั้งคำถาม
- (6) การเตรียมสื่อการนำเสนอ เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ สไลด์คอมพิวเตอร์ (MS Power Point) วีดีโอ อุปกรณ์ และเอกสารสรุปย่อ โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้นำเสนอต้องซ้อมจนคล่อง และต้องมั่นใจว่าเวลานำเสนอสามารถจัดการ หากมีปัญหาต้องสามารถแก้ไขได้

⁵ รองศาสตราจารย์ ดร. กาวิน ศรีสุขวัฒนานันท์, การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ [Online], Available URL:<http://www.ksp.or.th> และ [Online], Available URL:<http://www.gotoknow.org/posts/274774/1/4/2556>.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

2. การนำเสนอ มีขั้นตอนย่อย ดังนี้

- (1) ควบคุมสติ มีความเชื่อมั่น ไม่ประหม่า
- (2) การวางตัว วางท่าทาง โดยเฉพาะการวางมือ บุคลิกภาพที่สง่างามเกิดจากความเชื่อมั่นในตนเอง
- (3) การแต่งตัว เหมาะสมตามสถานการณ์ และประเพณีนิยม
- (4) การควบคุมเวลา ให้สามารถพูดในสาระสำคัญได้ครบถ้วน โดยใช้เวลาแต่ละหัวข้อประมาณ 3 – 4 นาที ลำดับหัวข้อปกติ ได้แก่

- 4.1 ความเป็นมาของการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4.2 ทฤษฎีหรือแนวความคิด
- 4.3 การปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมาย
- 4.4 วิธีวิจัย (กระบวนการเก็บข้อมูลและคำถามวิจัย)
- 4.5 ข้อค้นพบ

3. การประเมินเพื่อพัฒนาการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ ควรออกแบบประเมินเพื่อที่จะได้สารสนเทศสนองต่อนักวิจัย และหรือเพื่อจะนำไปพิจารณาปรับปรุงการนำเสนอในเวทีอื่นต่อไปก็ได้ หากโครงการวิจัยนั้นเป็นที่สนใจของสังคม

บทส่งท้าย ผู้เขียนบทความดังกล่าวได้สรุปสิ่งพึงปฏิบัติและสิ่งไม่พึงปฏิบัติไว้ให้ผู้ซึ่งทำหน้าที่นำเสนอผลงานวิจัยไว้ได้อย่างแยบยล คือ

สิ่งที่พึงปฏิบัติ

- (1) ควรวางแผนกำหนดโครงสร้างสาระที่นำเสนออย่างรอบคอบ มีลำดับและความสอดคล้องตลอดเรื่องที่น่าสนใจ
- (2) วางแผนเวลาที่ใช้ในการเสนอแต่ละหัวข้อประมาณ 3 – 4 นาที
- (3) มีการเตรียมการนำเสนออย่างจริงจัง ฝึกฝนการพูดให้กระชับ ชัดเจน ช่อมพูด และจับเวลาทุกหัวข้อ ปรับสาระการพูดให้ตรงประเด็นและกระชับ
- (4) วางแผนการใช้สื่อ เช่น สไลด์ power point (MS Power Point) ให้เหมาะสมกับสาระทั้งด้านจำนวนและเวลาการฉาย
- (5) เนื้อหาในสื่อ ตรงประเด็น กระชับ ขนาดและสีตัวอักษรอ่านง่าย ควรคำนึงถึงคนฟังที่นั่งแถวหลังๆ ด้วย

- (6) การพูด ออกเสียงชัดเจน จังหวะเหมาะสม ไม่รีบร้อนเกินไป
- (7) ควรชี้แจงถึงจุดหมายของการนำเสนอ อธิบายถึงเหตุผลของการวิจัยอย่างชัดเจน
- (8) ควรเน้นความเข้าใจให้แก่ผู้ฟัง มีวิธีที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่ซับซ้อน เช่น วิธีการทางสถิติ (ถ้ามี)

และการสรุปผลการวิจัย

ข้อสังเกต เครื่องมือที่ใช้ในการนำเสนอที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบัน ได้แก่ MS Power Point⁷

สิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติ

- (1) อย่าอ่านเอกสารแทนการพูด
- (2) อย่าใช้อุปกรณ์ หรือสื่อการนำเสนอที่ยังมิได้ฝึกฝนจนชำนาญมาก่อน
- (3) อย่านำเสนอตารางที่มีข้อมูลมากมายที่ยังมิได้วิเคราะห์ หรือมีรายละเอียดเกินความจำเป็น
- (4) อย่านำเสนอตารางที่มีความซับซ้อน
- (5) อย่าใช้สื่อหลายอย่างที่ไม่เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟัง
- (6) อย่าใช้ลูกเล่นของการทำ MS Power Point เพียงเพื่อการสร้างสีสัน อาจสร้างความรำคาญ
- (7) อย่าใช้วาจาถูกผู้ฟัง เช่น “ขอข้ามตรงนี้ไป เพราะเป็นเรื่องเข้าใจยาก”
- (8) อย่าใช้เวลานานกำหนด เพราะเป็นการแสดงถึงความอ่อนซ้อมและไม่ให้เกียรติผู้ฟัง

⁷ เทคนิคการนำเสนองาน (Presentation Technique) posted by pongpith [Online], [URL:http://www.webblog](http://www.webblog)

บรรณานุกรม

- ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [Online], available [URL:http://www.research.call.ac.th](http://www.research.call.ac.th) สืบค้น 28/03/13.
- 10 เทคนิคการนำเสนอ [Online], available [URL:http://www.krumontree.com](http://www.krumontree.com) 1/4/2556.
- รองศาสตราจารย์ ดร. ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์, การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ [Online], Available [URL:http://www.ksp.or.th](http://www.ksp.or.th) และ [Online], Available [URL:http://www.gotoknow.org/posts/274774/](http://www.gotoknow.org/posts/274774/) 1/4/2556.
- เทคนิคการนำเสนองาน (Presentation Technique) posted by pongpith [Online], [URL:http://www.webblog.rmutt.ac.th](http://www.webblog.rmutt.ac.th) 1/04/13.
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ โพธิ์พานานันท์, ระเบียบวิธีวิจัย, บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ต จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 8, กทม. 2556
- [Online]. Available [URL:http://www.reseach.eau.ac.th](http://www.reseach.eau.ac.th).
- [Online]. Available [URL:http://www.ksp.or.th](http://www.ksp.or.th).
- [Online]. Available [URL:http://gotoknow.org/posts/274774/](http://gotoknow.org/posts/274774/).
- [Online]. Available [URL:http://www.webblog.rmutt.ac.th](http://www.webblog.rmutt.ac.th).